

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12CoPr/8/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117201067
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8117201067.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochta a členov senátu JUDr. Gabriely Vílágiovej a JUDr. Andreja Radomského v individuálnom pracovnoprávnom spore žalobkyne: C.. I. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX G., K. XXX/XX, zastúpená: JUDr. Gabriela Jablonská, advokátka, IČO: 17 080 223, so sídlom 040 01 Košice, Letná 47 proti žalovanému: M. B., W.: XX XXX XXX, B. XX, XXX XX B., zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., IČO: 47 231 785, so sídlom 040 01 Košice, Užhorodská 21, o určenie neplatnosti odvolania z funkcie, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Poprad, č.k. 11Cpr/7/2017-286 z 08.10.2019 takto

rozhodol:

I. Mení rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietá.

II. Žalovanému priznáva voči žalobkyňi nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

III. Žalobkyňi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaným rozsudkom (v tomto individuálnom pracovnoprávnom spore v poradí druhým) súd prvej inštancie výrokom I. určil, že odvolanie žalobkyne z funkcie riaditeľky ZŠ a MŠ B. vykonané listom žalovaného zo dňa XX.XX.XXXX je neplatné a súvisiacim výrokom II. o trovách konania rozhodol tak, že ich plnou náhradou zaviazal žalovaného.

2. Po citovaní ust. § 3 ods. 1, ods. 2, § 39 Obč. zák., čl. 2 Základných zásad Zákonníka práce, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 CSP svoje rozhodnutie vecne dôvodil tým, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia neplatnosti jej odvolania z funkcie riaditeľky ZŠ a MŠ B., ktoré žalovaný učinil listom zo dňa XX.XX.XXXX (+ mzdových nárokov, ktoré boli vylúčené na samostatné konanie) vychádzajúc z ostatného zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu v tejto veci (sp. zn. 19CoPr/2/2019 z 08.11.2018), v zmysle ktorého je daná jeho právomoc a kauzálna príslušnosť, ide o individuálny pracovnoprávny spor s tým, že žalobkyňa bola do funkcie riaditeľky menovaná žalovaným dňa 30.04.2014 s účinnosťou od 01.07.2014 do 30.06.2019, kde v tejto súvislosti jej vznikla o.i. i povinnosť deklarovať svoje majetkové pomery, a to do 30 dní od ustanovenia do funkcie riaditeľky, pričom žalobkyňa si túto svoju zákonnú povinnosť bezpochyby nespĺnila, kde zákon naproti tomu ukladá zriaďovateľovi po vyjadrení príslušnej rady školy obligatórne povinnosť takéhoto riaditeľa z funkcie odvolať a táto jeho povinnosť z časového hľadiska nie je ničím limitovaná. Odvolanie z funkcie riaditeľky bolo určité a zrozumiteľné, dostalo sa do dispozičnej sféry žalobkyne, ktorá však namietala jeho neplatnosť aj pre rozpor s dobrými mravmi, lebo bolo podľa žalobkyne účelové z dôvodu, že tá začala poukazovať na neplnenie si povinností

žalovaného ako zriaďovateľa školy, čo malo vyústiť až do podania trestného oznámenia a civilných žalôb zo strany žalobkyne. Preto bolo povinnosťou súdu prvej inštancie zaoberať sa a skúmať motív odvolania žalobkyne z funkcie riaditeľky. Súd prvej inštancie vôbec nezisťoval a nezaoberal sa úvahami, či z hľadiska takto uplatneného odvolania z funkcie riaditeľky so zreteľom na všetky dostupné okolnosti prípadu, to zodpovedalo dobrým mravom. Zistenie skutočného motívu a skutočných dôvodov pre odvolanie žalobkyne z funkcie riaditeľky, môže viesť k zisteniu, či tento jednostranný právny úkon je (nie je) v rozpore s dobrými mravmi. Následne uviedol, že z dokazovania vyplynulo, že hlavným motívom a dôvodom odvolania žalobkyne z funkcie riaditeľky bolo jej konanie, ktorým poukazovala na neplnenie si zákonných povinností zo strany žalovaného. Za podozrivú možno označiť aj skutočnosť, že k zisteniu porušenia povinnosti žalobkyne deklarovať svoje majetkové pomery došlo až v roku 2016, t. j. dva roky po jej ustanovení do funkcie. K odvolaniu žalobkyne došlo po podaní trestných oznámení a civilných žalôb voči žalovanému, ktorých predmetom bolo porušovanie rozpočtových pravidiel na úseku originálnych kompetencií zriaďovateľa základnej a materskej školy - žalovaného, ktorý nemal poukazovať finančné prostriedky zo svojho rozpočtu základnej škole v súlade so zákonom. Podstatnou okolnosťou bola aj skutočnosť, že na obci nefungoval žiadny administratívny poriadok, a preto bolo pre žalobkyňu ťažké dokázať, že si zákonnú povinnosť odovzdania majetkového priznania splnila. Samotný žalovaný v konaní uviedol, že obec nemala dostatok finančných prostriedkov a potrebovali pokryť iné náklady, ktoré boli taktiež nevyhnutné, a z toho dôvodu neboli základnej škole poukazované financie z rozpočtu v plnej výške. Odvolanie z funkcie riaditeľky je preto v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatným právnym úkonom pre jeho rozpor s dobrými mravmi. Žalovaný odvolal žalobkyňu z funkcie z dôvodu, že sa žalobkyňa dožadovala zákonnými prostriedkami, aby žalovaný plnil svoje rozpočtové povinnosti. Namiesto toho, aby žalovaný riešil nedostatky vo financovaní školy, odvolal z funkcie žalobkyňu a vymenoval nového riaditeľa, ktorý vzal žaloby voči žalovanému späť. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na skutočnosť, že škola sa stala dlžníkom voči jednotlivým inštitúciám a žalovaný bol povinný svoj dlh riešiť tým, že mu bol poskytnutý úver. Aj súčasný riaditeľ školy vnímal problém jej nedostatočného financovania zo strany žalovaného, čo vyplynulo aj z jeho listu adresovaného Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

3. Tento rozsudok včas podaným odvolaním napadol žalovaný poukazujú na odvolacie dôvody uvedené v ustanovení § 365 ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/, f/, g/, h/ CSP (nesplnenie procesných podmienok, porušenie práva na spravodlivý proces, vada v obsadení súdu, iná vada majúca za následok nesprávne rozhodnutie, nesprávne skutkové zistenia, nedostatočnosť doteraz zisteného skutkového stavu, nesprávne právne posúdenie). Z obsahu podaného odvolania je zrejmé, že žalovaný na prvom mieste nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie o jeho motíve odvolania žalobkyne z funkcie riaditeľky, ktorým podľa odvolateľa bola výlučne skutočnosť, že žalobkyňa si nespĺnila svoju zákonom stanovenú povinnosť deklarovať svoje majetkové pomery do 30 dní od ustanovenia do funkcie riaditeľky, a nie, ako to uzavrel súd prvej inštancie, že dôvodom pre odvolanie žalobkyne z funkcie riaditeľky bolo jej poukazovanie na neplnenie si zákonných povinností zo strany žalovaného vo finančno - ekonomických záležitostiach. Žaloby zo strany žalobkyne na plnenie boli totiž podané až po tom, ako bola zistená a riešená absencia majetkového priznania žalobkyne. Žalovaný inú možnosť po zistení nesplnenia si povinnosti zo strany žalobkyne deklarovať majetkové pomery, ako ju odvolať z funkcie riaditeľky, ani nemal. Podľa odvolateľa nejde tu o pracovnoprávny spor, a preto nie je možné aplikovať ustanovenia Zák. práce., a ak by sa mali, tak potom práve zákaz zneužitia práva by ho tiež nútil žalobkyňu odvolať z funkcie riaditeľky, pričom jej pracovnoprávny vzťah stále trvá. Spôsobom odôvodnenia rozsudku podľa odvolateľa súd prvej inštancie preukazuje, že rozhodla vo veci zaujatá sudkyňa. Absentuje tu tiež požiadavka naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, lebo doba, na ktorú bola žalobkyňa do funkcie riaditeľky ustanovená, už uplynul. Súd prvej inštancie okrem toho, ani na jednom pojednávaní neuviedol svoje predbežné právne posúdenie. Navrhol zmenu rozsudku spočívajúcu v zamietnutí žaloby. Súčasne uplatnil trovy konania.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení navrhla rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a uplatnila trovy odvolacieho konania. Na prvom mieste venovala svoju energiu, v tomto spore už vyriešenej otázke (s ktorou ale nesúhlasila), a to, splneniu zákonných predpokladov pre jej odvolanie z funkcie riaditeľky. Inak mala za to, že odvolanie z funkcie riaditeľky po cca 2,5 roka od porušenia povinnosti je v rozpore s dobrými mravmi. Naliehavý právny záujem netreba podľa nej preukazovať, ak podanie takejto žaloby rieši právny predpis. V ostatnom ide o kontra argumentáciu ku odvolaniu, ktorá už bola ňou prezentovaná pred súdom prvej inštancie.

5. O uvedenom odvolaní rozhodol odvolací súd svojim rozsudkom č.k. 12CoPr/1/2020 - 337 z 30.06.2020 tak, že I. výrokom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietol a II. výrokom priznal žalovanému proti žalobkyni nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že v preskúmvanej veci súd prvej inštancie neopomenul skúmať, aký bol skutočný motív žalovaného pre odvolanie žalobkyne z funkcie riaditeľky, lebo poznanie skutočných dôvodov pre odvolanie je podkladom pre záver o jeho prípadnom rozpore s dobrými mravmi, resp. pre záver, že konanie žalovaného v procese odvolávania vykazuje znaky zneužitia práva, lebo je len naoko súladné s objektívnym právom. Súd prvej inštancie na základe skutkových zistení zadovážených vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne z funkcie riaditeľky bolo účelové, no opomenul, že toto odvolanie smerovalo skutočne k dosiahnutiu navonok proklamovaného cieľa, ktorým je, zákonné obligum zriaďovateľa odvolať riaditeľku v prípade nesplnenia si zákonnej povinnosti deklarovať svoje majetkové pomery do 30 dní od ustanovenia do funkcie. Toto odvolanie bolo teda zamerané výlučne na to, aby žalovaný rešpektoval zákonný stav, v ktorom bol nútený žalobkyňu z funkcie riaditeľky odvolať pre nesplnenie jej zákonných povinností; motivované tak nemohlo byť konaním žalobkyne, ktorá poukazovala na možné porušovania zákonných povinností žalovaného.

6. Na dovolanie žalobkyne označený rozsudok odvolacieho súdu dovolací súd svojim uznesením sp. zn. 1Cdo/178/2020 z 24.08.2022 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia dovolací súd uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné v otázke (ne)súladu odvolania žalobkyne z funkcie s dobrými mravmi. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení výslovne inštruoval súd prvej inštancie, aby doplnil dokazovanie vo vzťahu k skutočnému motívu odvolania žalobkyne z funkcie, a aby predmetný motív následne preskúmal z hľadiska jeho súladu s dobrými mravmi, keďže prípadný nesúlad by predmetné odvolanie činil absolútne neplatným v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie následne v zmysle pokynu odvolacieho súdu dokazovanie v uvedenom zmysle doplnil a rozsiahlym spôsobom odôvodnil svoj právny záver o nesúlade odvolania z funkcie s dobrými mravmi. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že k odvolaniu žalobkyne z funkcie došlo dva roky po porušení jej povinnosti podať majetkové priznanie a po podaní trestných oznámení a civilných žalôb proti žalovanému z dôvodu neplnenia si jeho finančných a rozpočtových povinností voči základnej škole, ktorou bola žalobkyňa riaditeľkou. Právny záver o nesúlade odvolania z funkcie s dobrými mravmi súd prvej inštancie odôvodnil aj ďalšími súvisiacimi okolnosťami (neexistujúci administratívny poriadok v obci, skutočné finančné problémy obce, späťvzatie žalôb voči obci novým riaditeľom školy a i.). Odvolací súd sa v napadnutom rozsudku s uvedeným právnym záverom súdu prvej inštancie nestotožnil, avšak bez riadneho odôvodnenia. Stručne sa obmedzil na konštatovanie, že skutočným motívom odvolania žalobkyne z funkcie bolo rešpektovanie zákonného stavu a splnenie si svojej zákonnej povinnosti odvolať riaditeľku z funkcie v prípade nepodania majetkového priznania v stanovenej lehote. Odvolací súd tento svoj právny záver nijako bližšie neodôvodnil poukazom na vykonané dokazovanie, ani inými okolnosťami. Takéto odôvodnenie rozhodnutia nemožno považovať za vyhovujúce zákonným požiadavkám, ktoré právna úprava kladie na obsah odôvodnenia rozhodnutia.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) si plne vedomý, že jeho úlohou nie je polemizovať s názorom vysloveným dovolacím súdom, ale že jeho povinnosťou je tento názor rešpektovať (§ 455 CSP), uvedomujúc si, že opačný prístup, okrem zákonom prípustných možností (napr. zmena skutkových zistení, zmena právnej úpravy), by postupne mohol viesť k navodeniu stavu anarchie v justícii, v intenciách naznačených dovolacím súdom, po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/, f/, g/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 a § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je vo výroku vecne nesprávne, čím boli splnené podmienky pre jeho zmenu podľa § 388, § 390 CSP.

8. Vzhľadom na to, že odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania a dôvodom pre zmenu napadnutého rozsudku je len právne posúdenie otázky rozporu odvolania žalobkyne z funkcie riaditeľky s dobrými mravmi, ktorú posudzoval už súd prvej inštancie a obidve sporové strany sa k tejto otázke vyjadrili, odvolací súd nepovažoval za potrebné a účelné na prejednanie odvolania nariadovať pojednávanie, keď si to nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP).

9. Predmetom odvolacieho prieskumu je posúdenie správnosti záverov súdu prvej inštancie, ktorý určil, že odvolanie žalobkyne z funkcie riaditeľky učinené žalovaným listom zo dňa 20.12.2016 je neplatné pre jeho rozpor s dobrými mravmi.

10. Z dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobkyňa bola do funkcie riaditeľky menovaná žalovaným dňa 30.04.2014 s účinnosťou od 01.07.2014 do 30.06.2019. V tejto súvislosti jej vznikla o.i. i povinnosť deklarovať svoje majetkové pomery do 30 dní od ustanovenia do funkcie riaditeľky (§ 10 ods. 1 písm. a/ zák. č. 552/2003Z.z.). Žalobkyňa mala za to, že túto povinnosť si mohla splniť podaním mimoriadneho majetkového priznania dňa 30.04.2014, ktorého otázka doručenia ostala v súdnej veci prinajmenšom sporná. Treba však zdôrazniť, že 30 - dňovú lehotu na splnenie si tejto povinnosti zákon viaže výlučne na okamih ustanovenia do funkcie, ktorým v tomto prípade bol deň 01.07.2014, a nie na okamih prevzatia menovacieho dekrétu. Zákonodarca okrem toho výslovne stanovil jednak povinnosť štátneho zamestnanca podať majetkové priznanie za bežný kalendárny rok do konca marca nasledujúceho kalendárneho roka, ako i povinnosť podať majetkové priznanie do 30 dní od ustanovenia do funkcie riaditeľky. Ak by malo podanie majetkového priznania za bežný rok konzumovať povinnosť podania majetkového priznania pri ustanovení do funkcie riaditeľky, zákonodarca by uvedené určite výslovne v dotknutom zákone upravil. Nič také však v dotknutom zákone upravené nie je. Okrem toho v spore žalobkyňou nikdy nebolo hoc len tvrdené, aby bola majetkové priznanie podávala aj po 01.07.2014. Potom v tomto smere preukázaná neexistencia administratívneho poriadku obce, na nedostatok ktorý sa poukazovalo v súvislosti s ne/podaním mimoriadneho majetkového priznania dňa 30.04.2014, je bez právnej relevancie a nemôže byť braná ako súvisiaca okolnosť pre vyslovenie záveru o nesúlade odvolania žalobkyne z funkcie riaditeľky žalovaným s dobrými mravmi. Za danej situácie nemožno prijať iný záver ako ten, že žalobkyňa si svoju zákonom stanovenú povinnosť podať majetkové priznanie do 30 dní od ustanovenia do funkcie riaditeľky bez akýchkoľvek pochybností nespĺnila.

11. Z dokazovania pred súdom prvej inštancie rovnako vyplynulo, že žalovaný listom z 20.12.2016, ktorého prevzatie žalobkyňou sporené nebolo, tu odvolal z funkcie riaditeľky. Ako dôvod odvolania uviedol: „V zmysle zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších úprav § 3 ods. 7 bod b) za porušenie povinností a obmedzení vyplývajúcich z osobitného predpisu, t. j. zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme § 10 ods. 1 bod a) nepodanie majetkového priznania do 30 dní od ustanovenia na miesto vedúceho zamestnanca od 01.07.2014.“

12. Zákon zriaďovateľovi ukladá obligatórne povinnosť odvolať riaditeľa o.i. i v prípade, ak si riaditeľ nespĺní svoju zákonom stanovenú povinnosť deklarovať svoje majetkové pomery do 30 dní od ustanovenia do funkcie (§ 3 ods. 7 písm. b/ zák. č. 596/2003Z.z. v spojení s 10 ods. 1 písm. a/ zák. č. 552/2003Z.z.), pričom v prípade takéhoto odvolania, sa vyžaduje iba vyjadrenie príslušnej rady školy (§ 3 ods. 9 zák. č. 596/2003Z.z.), ku čomu aj došlo, a nie súhlas s odvolaním, tak ako sa to mylne v tomto spore domnieva žalobkyňa.

13. Táto povinnosť zriaďovateľa z časového hľadiska nie je zákonom limitovaná, a v prípade, ak zriaďovateľ uvedené porušenie povinnosti zistí, trebárs aj po niekoľkých rokoch, musí prikročiť k odvolaniu riaditeľa. Na ťarchu zriaďovateľa nemožno pripísať ani kontrolu, resp. vynútenie si splnenie povinnosti, v tomto prípade deklarovanie majetkových pomerov do 30 dní od ustanovenia do funkcie riaditeľa, lebo touto povinnosťou zákon zaťažuje vymenovaného riaditeľa, a nie zriaďovateľa.

14. Potrebné je poukázať aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý už vo svojom rozsudku z 28.02. 2005, sp. zn. 2 Cdo 178/2004, ktorý si osvojila aj následná ustálená prax najvyššieho súdu, vyslovil právny záver, od ktorého ani po zmene právnych predpisov (zákon č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve, účinný do 31. decembra 2003, ktorý bol zmenený zákonom č. 596/2003, účinným od 1. apríla 2003 v znení neskorších predpisov) nie je dôvod odstúpiť. Ako uviedol Najvyšší súd vo vyššie citovanom rozhodnutí, ustanovenia zákona č. 542/1990 Zb. (v

súdnej veci zákona č. 596/2003 Z.z., v znení neskorších predpisov obdobne) osobitne neupravovali náležitosti odvolania z funkcie a nerobí tak ani zákon č. 313/2001 Z.z. o verejnej službe (v súčasnosti zákon č. 552/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov o výkone práce vo verejnom záujme), ktorý ohľadne pracovnoprávných vzťahov odkazuje na úpravu Zákonníkom práce (zákon č. 311/2001 Z.z. v znení neskorších noviel), okrem prípadov, ak sám alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

15. Potom právny úkon urobený zriaďovateľom - odvolanie z funkcie riaditeľa školy, je potrebné vykladať ako prejav vôle, smerujúci k zániku práva, ktoré právny predpis s takýmto prejavom spája. Pre jeho platnosť je postačujúca jeho určitosť a zrozumiteľnosť, ktorých naplnenie je dané uvedením konkrétnym ustanovením zákona. Musí sa dostať do dispozičnej sféry druhej strany - riaditeľovi. V tejto súvislosti je potrebné preto uzavrieť, že žalovanému potom, ako zistil preukázané nesplnenie si zo zákonná stanovenej povinnosti žalobkyne deklarovať svoje majetkové pomery v 30 - dňovej lehote od ustanovenia do funkcie, neostávalo nič iné, iba rešpektovať zákonný príkaz spočívajúci v jeho povinnosti (nie možnosti) žalobkyňu z funkcie riaditeľky odvolať. Postupoval pritom zákonom predpísaným spôsobom a pri dodržaní zákonom stanovených podmienok.

16. Z dokazovania pred súdom prvej inštancie taktiež vyplynulo, že žalobkyňa niekedy na jar 2016 učinila podanie adresované OR PZ D. P. na preskúmanie dodržiavania zákonnosti a vyvodenie dôsledkov z porušovania rozpočtových pravidiel na úseku originálnych kompetencií zriaďovateľa - obce B. voči ZŠ s MŠ, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením OR PZ SL č. V.-M.-XXX/VYS-SL-XXXX z XX.XX.XXXX tak, že predmetná vec bola postúpená Z. vládnemu auditu T. na prejednanie správneho deliktu, lebo výsledky vyšetrovania preukazovali, že nešlo o trestný čin, ale o skutok, ktorý možno prejednať ako správny delikt. K uvedenému došlo jednoznačne pred zistením nesplnenia si zákonnej povinnosti žalobkyne deklarovať svoje majetkové pomery v zákonom stanovenej lehote po ustanovení do funkcie riaditeľky, ako i pred jej odvolaním z funkcie. Z časového hľadiska však ani túto nespornú okolnosť (jar 2016 oznámenie žalobkyne na žalovaného, november 2016 započatie kontroly žalovaným ku dodržiavaniu zákonných povinností zo strany žalobkyne a december 2016 odvolanie žalobkyne z funkcie žalovaným) samu o sebe, bez prístúpenia ďalších konkrétnych okolností, ktoré v danom prípade zistené neboli, nemožno považovať za okolnosť, ktorá mohla byť pre žalovaného motívom, aby žalobkyňu z funkcie riaditeľky odvolal, resp. pre ktorú pristúpil k prevereniu si plnenia zákonných povinností žalobkyňou ako riaditeľkou, ktoré následne vyústilo do zistenia nedostatku deklarovať majetkové pomery v 30 - dňovej lehote od ustanovenia do funkcie riaditeľky, pre ktorý dôvod nakoniec došlo k odvolaniu žalobkyne z funkcie.

17. Rovnako z dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobkyňa ako riaditeľka školy podala proti žalovanému na Okresnom súde Stará Ľubovňa v mesiaci december 2016 spolu päť žalôb na plnenie, konkrétne dňa 08.12.2016 jednu žalobu a nasledujúceho dňa ďalšie štyri žaloby. Všetky konania boli zastavané. V troch prípadoch bola žaloba vzatá späť z dôvodu mimosúdneho vyriešenia sporu (2C/77/17, 6C/7/18 a 4C/9/18) a v dvoch prípadoch (7C/126/16 a 7C/125/16) pre nezaplatenie súdneho poplatku. K späťvzatiu došlo po zmene na pozícii riaditeľa školy. Z dokazovania pred súdom prvej inštancie však naproti tomu nevyplývalo, aby sa bol žalovaný o podaných žalobách dozvedel ešte pred tým, ako pristúpil k odvolaniu žalobkyne z funkcie riaditeľky (aj keby hlavný kontrol od začiatku o nich vedel, ako to ustálil súd prvej inštancie, nemožno bez ďalšieho usudzovať, že o nich vedel aj žalovaný, ktorého štatutárom bola starostka, nie hlavný kontrolór, pričom v tomto smere z dokazovania pred súdom prvej inštancie nevyplývalo, aby bol hlavný kontrolór o uvedenom ihneď informoval starostku; o uvedenom nemožno bez ďalšieho usudzovať ani z plnej moci udelenej žalovaným advokátskej kancelárii), resp., že by novovymenovaný riaditeľ, ktorý rovnako vnímal nedostatky financovania školy, bol nejakým spôsobom k týmto späťvzatiu žalovaným inštruovaný. Preto ani tieto okolnosti nemohli byť pre žalovaného motívom na odvolanie žalobkyne z funkcie riaditeľky.

18. Finančné problémy obce, na ktoré žalobkyňa poukazovala boli všeobecne nesporným faktom, čo v neposlednom rade potvrdila aj samotná vtedajšia starostka obce, ako aj hlavný kontrolór obce, pričom až v roku 2018 si obec vzala úver na preklopenie dlhov vzniknutých v roku 2016, a to nie len voči škole ale aj iným inštitúciám. Za takéhoto stavu, ani uvedené nemožno považovať za okolnosť motivujúcu žalovaného odvolať žalobkyňu z funkcie riaditeľky.

19. Neplatnou je aj výpoveď zamestnávateľa, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. Rozpor s dobrými mravmi predpokladá, že motívy výpovede nie sú v súlade so základnými zásadami právneho poriadku. Uvedené možno bez akýchkoľvek pochybností použiť i pre túto vec.

20. Potom aj odvolanie z funkcie riaditeľky je neplatné, ak svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

21. Dobrými mravmi sú pravidlá správania sa, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané a tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 55/2011). V praxi všeobecných súdov sa pojmom dobré mravy (boni mores) označuje súhrn základných spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré preukázali počas historického vývoja určitú mieru stálosti (nemennosti), vyjadrujú podstatné historické tendencie a stotožňuje sa s nimi podstatná časť spoločnosti (viď rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 151/2009). Dobré mravy sú považované za kritérium, podľa ktorého sa v najrozmanitejších oblastiach práva posudzuje správanie subjektov práva s tým, že konanie proti dobrým mravom býva adekvátne sankcionované. I keď pojem dobré mravy nie je v právnom poriadku Slovenskej republiky definovaný, viaceré zákony obsahujú priamy odkaz na dobré mravy. Vo všeobecnosti ide o prípad konania v rozpore s dobrými mravmi tiež vtedy, keď konajúci síce navonok postupuje v medziach svojho práva, ale realizáciou tohto práva sleduje poškodenie druhého účastníka právneho vzťahu. Zo strany takto konajúceho subjektu ide len formálne o výkon práva; jeho skutočným zámerom a tiež účelom jeho konania totiž nie je vykonať (svoje) právo, ale poškodiť právo (niekoho iného).

22. Posúdenie otázky rozporu právneho úkonu - odvolanie z funkcie riaditeľky - s dobrými mravmi je otázkou právnou, nie otázkou skutkovou. Súd prvej inštancie na základe skutkových zistení zadovážených vykonaným dokazovaním dospel k právnemu záveru, že odvolanie žalobkyne z funkcie riaditeľky bolo účelové, lebo bolo vykonané po viac ako dvoch rokoch od porušenia jej povinnosti deklarovať majetkové pomery v zákonom stanovenej lehote po ujatí sa funkcie riaditeľky a po podaní trestných oznámení a civilných žalôb proti žalovanému z dôvodu neplnenia si jeho finančných a rozpočtových povinností voči škole, ktorej bola žalobkyňa riaditeľkou ako i odkazom na neexistujúci administratívny poriadok, ktorým by mohlo byť preukázané podanie mimoriadneho majetkového priznania, skutočné finančné problémy obce a späťvzatie žalôb voči obci novým riaditeľom školy. S týmto právnym záverom súdu prvej inštancie sa odvolací súd nestotožňuje, pretože z dokazovania pred súdom prvej inštancie nevyplývajú skutočnosti svedčiacie o právnom závere, že odvolanie žalobkyne z funkcie riaditeľky zo strany žalovaného bolo účelové (viď body 10., 16., 17., 18. tohto odôvodnenia), práve naopak, z dokazovania pred súdom prvej inštancie jednoznačne vyplynulo, že odvolanie žalobkyne z funkcie riaditeľky bolo výlučne zamerané na to, aby žalovaný rešpektoval zákonný stav, v ktorom bol nútený žalobkyňu z funkcie riaditeľky odvolať pre nesplnenie jej zákonných povinností (viď body 11., 12., 13., 14., 15. tohto odôvodnenia).

23. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností a právnych argumentov, rešpektujúc názor dovolacieho súdu, dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v I. vyhovujúcom výroku je vecne nesprávny a preto ho je potrebné postupom podľa § 388, § 390 CSP zmeniť a žalobu zamietnuť.

24. K ostatnej, no už nespôsobilej odvolacej argumentácii žalovaného ovplyvniť posúdenie rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd uvádza nasledovné.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo viacerých rozhodnutiach konštatoval (napr. v uznesení z 30.09.2013, sp. zn. 7Cdo 156/2012, v uznesení z 11.09.2013, sp. zn. 5Cdo 56/2012, v uznesení z 21.08.2013, sp. zn. 5Cdo 186/2013 a mnohé iné), „ že neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebránia dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ OSP posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti“ (R 59/1997). Táto zásada platí i pre odvolacie konanie. Zo strany žalovaného však boli v odvolaní produkované iba námietky týkajúce sa procesného postupu a rozhodovacej činnosti sudkyne, na ktoré nemožno potom prihliadať.

26. Aj keď už uplynulo obdobie, na ktoré bola žalobkyňa ustanovená do funkcie riaditeľky, naliehavý právny záujem na požadovanom určení daný bol, pretože v prípade kladného rozhodnutia v tejto časti, by

boli následne posudzované jej mzdové nároky titulom rozdielu príjmu medzi riaditeľkou školy a radovou učiteľkou (podobne napr. aj Krajský súd v Žiline, sp. zn. 5CoPr/1/2018).

27. K neuvedeniu predbežného právneho posúdenia veci odvolací súd poukazuje pre zmenu na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/17/2017, v zmysle ktorého ku zhojeniu uvedeného nedostatku dochádza samotným rozhodnutím súdu prvej inštancie, v dôvodoch ktorého v zmysle § 220 ods. 2 CSP je súd povinný o.i. uviesť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Náprava prípadného nesprávneho postupu súdu prvej inštancie v tomto smere je daná tiež možnosťou podania odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorý žalovaný v predmetnej veci aj využil.

28. O nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému bol priznaný nárok na náhradu trov konania proti neúspešnej žalobkyni v plnom rozsahu. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP). Odvolací súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa § 257 CSP.

29. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 453 ods. 3 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalobkyni bol priznaný nárok na náhradu trov konania proti neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP). Odvolací súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa § 257 CSP (ku tomu pozri aj napr. ÚS SR, sp. zn. I. ÚS 453/2019).

30. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).